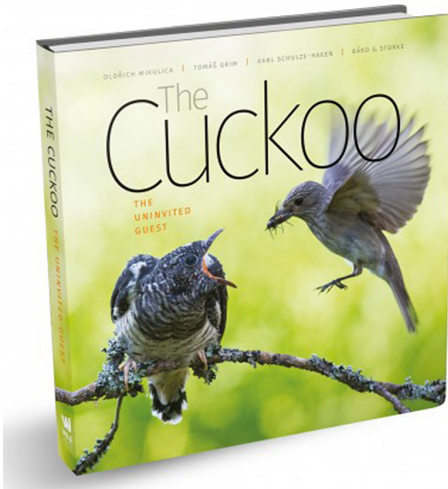

Mikulica O., Grim T., Schulze-Hagen K. & Stokke B.G. 2017.
The cuckoo: The uninvited guest. Wild Nature Press, Plymouth (UK).
 160 pp. ISBN 978-0-9955673-0-6

Zajmowanie się kukułką *Cuculus canorus* ma w sobie coś z obsesji. Na początku słyszysz kukułkę, później obserwujesz, aż w końcu starasz się ją zrozumieć. Lata lecą, a obsesja pogłębia się. Nawet nie wiesz kiedy ten gniazdowy pasożyt opanowuje Twoje procesy myślowe, niczym pasożyt mózgu. Znam wielu badaczy kukułki i wzorec jest podobny. Na początku słyszeli i widzieli kukułki, później zaczęli poznawać tajemnice ich niezwykle zachowań. Cóż takiego tkwi w kukułce, że nadspodziewanie wielu badaczy właśnie temu gatunkowi poświęca swój czas i środki na badania? Ciężko to zrozumieć bez bliższego poznania kukułki. Prezentowana książka będzie doskonałym wprowadzeniem do przyjrzenia się temu gatunkowi, od

zupełnie początkujących po zaawansowanych. Słowem, kurs kukułkologii dla wszystkich.

Głos, budowa nóg, pasożytnictwo gniazdowe, relacje pomiędzy samcem a samicą, tempo wzrostu piskląt, szczególnie dieta, trasy wędrówek – to wszystko może zafascynować. Osobno każda z cech nie jest jakoś szczególnie, ale nagromadzenie ich w obrębie jednego gatunku tworzy kombinację wręcz wybuchową. Jak jednak oddać piękno i wyjątkowość kukułki? Wszak na jej temat powstały setki prac naukowych i dziesiątki książek. Pokazywały sporo, konkretne aspekty życia, porządnie testowane hipotezy naukowe, jednak stale nie dostrzegano piękna i komplikacji życia głównego obiektu badań. To mogą oddać obrazy, opatrzone solidnym komentarzem naukowym, odwołującym się obserwacji i eksperymentów. Obrazy które stanowią nie tylko dokumentację badań, ale ich immanentny element. Takie są właśnie fotografie autorstwa Oldricha Mikulicy, solidnie skomentowane przez współautorów książki poprzez odwołania nie tylko do wąsko wyspecjalizowanych pozycji poświęconych kukułce, ale wręcz do szerokich spekulacji o charakterze ewolucyjnym i teoretycznym.

Książka została przygotowana w myśl zasady: jeden obraz wart tysiąca słów. Zdecydowanie. Recenzje na okładce książki F. Bairleina i I. Cartera, że to najlepsza książka ilustrująca skomplikowany świat życia kukułki, nie zostały napisane na wyrost. Jeden z najbardziej znanych badaczy behawioru ptaków – prof. T. Birkhead – napisał wręcz: „Moja książka roku!” Czuję bardzo podobnie.

Dla porządku muszę nadmienić, że pierwsza wersja książki została wydana w języku niderlandzkim (Mikulica O. et al. 2016: *Koekoek: Beeld van een onverwachte gast*. KNNV Publishing, Zeist, The Netherlands). To tamtejszy sukces zapewnił jej szersze wypływanie na rynek międzynarodowy.

Piotr Tryjanowski